

SAVM

Pagina d'infurmaziun Società Agricola Val Müstair

CULTIVAZIUN DA GLIN IN VAL MÜSTAIR- DAPLÜ CO BE NOSTALGIA

La Biosfera VM ha insembel cun la Tessanda VM lantschà dal 2021 il proget recultivaziun da glin in Val Müstair. Eu n'ha drizzà differentas dumondas a la Biosfera VM sco eir a Maisha Joss ed ad Janic Andrin Spinnler chi han cultivà l'on 2022 per la prüma jada ün'ara glin. La cultivaziun es gnüda accumpagnada da la Biosfera VM. Mia intenziun d'eira da gnir a savair tanter oter che chi ha manà a l'idea da la recultivaziun da glin ed ils böts cha tuottas duos partidas perseguiteschan lapro.

Edi Malgiaritta

*MJ/JAS (Maisha Joss, Janic Andrin Spinnler)
/ BS/Scha (Biosfera/Caroline Schadegg)*

1. Es la recultivaziun da glin in Val Müstair daplù co be nostalgia? Che ha motivà a vus da cultivar glin?

MJ/JAS La Biosfera VM ha insembel cun la Tessanda lantschà dal 2021 il proget recultivaziun da glin in VM. Da quell'idea d'eiran nus da bel principi fascinats ed uschè ans vain declerats pronts d'as participar a quist proget. Dal 2022 vaina fat las prümas experienzas cun cultivar glin sün üna surfatscha dad ün'ara cun semenzas da differentas sorts da glin cha la SwissFlax GmbH ha miss a disposiziun. Nus eschan da l'avis chi va in quist cas per daplù co be nostalgia.

La producziun da glin as cunfà bain cul spiert dal temp ingio chi vain promovüda ün' agricultura innovativa e persistente chi furnischa prodots agriculs e prodots da basa per far textils .

A nus para eir interessant il fat chi gniva fingià avant ca.100 ons cultivà il glin in VM.

BS/Scha: Glin es üna planta tardiva. Ella prolunga, davo cha las fluors da prà sun sfluridas, la spüerta da nudrimaint da different insects e promouva quattras la biodiversità e la diversità da las spezchas. La visiun es da prodüer local büschmainta e fibras cun cuortas vias da transpor.(Slow-Fashion). Implü s'adatta il proget fich bain in VM in basa a la partenaria existenta da la tessaria a man da la Tessanda ed a las cundiziuns climaticas fich favuraivlas per la planta.

2. Che es glin?

BS/Scha: Glin es üna planta da fibras e seis sems servan a la producziun dad öli o a sems da glin. Our da la planta da fibras vain prodot il material da textil taila da glin. Glin es regurd l'adöver üna planta fich multifaria cun ün grond potenzial per l'avegnir.

3. Pretenda la cultivaziun da glin davart la paura resp.il paur cugnuschentschas specialas o duns extraordinaris?

MJ/JAS: Mincha cultura ha otras pretaisas. Pro'l glin es per nus la raccolta la plü gronda sfida, perche cha'l raccogliet pretenda üna tecnica speciala. Il glin nu vain tschunc dimpersè strat oura inter

ed intrat inclusiv la ragisch. Il böt es da racogliar plü bier pussibel bastuns o monchs, perchè ch'els cuntegnan las fibras chi's douvra per prodüer ils fils. Cussagls survgnin nus da la SwissFlax insembel cun differents paur da l'Emmental chi prodüan glin.

Els as dan racumandaziuns regard l'aldada, la semnada e'l rossar il chonv (rösten). Id es sgüra uschè cha las competenzas chi voul per recultivar cun success üna cultura bod invlidada as po be s'acquistar cun experimentar e lavurar cun gronda acribia.

4. Quant grond es vos ingaschaimaint per «reanimar» quista planta da cultura tuottafat svanida?

MJ/JAS: Differents process da lavur nun han amo il nivel bsögnaivel. Per quista situaziun saja differents radschuns. Nus cultivain il glin per incumbenza da la Biosfera e nos böt cumünaivel es da prodüer üna qualità perfetta. Actualmaing as rechattaina in üna fasa dad experimentar. Nus stuvain ramassar in fuormaziuns fundadas sur da la planta. Quist es per nus fich interessant ed ün motiv daplü per tour part al projet.

BS/Scha: Insembel cun la Tessanda, pauras e paur ha la Biosfera VM lantschè dal 2021 il projet recultivaziun da glin in VM. In regard professional gnin nus sustgnüts da la SwissFlax GmbH chi ha per böt da fabricar sü la chadaina da creaziun da valur pel glin svizzer e da manar que in möd industrial. Dal 2022 es gnü fat sün üna parcella dad ün'ara ün experimaint da sorts. Grazcha a la participaziun dad ün seguond paur, illa persuna da Jachen Armon Pitsche e da differents cultivaturs privats vegn augmantada dal 2023 la cultivaziun da glin per trais aras. Dürant la fasa da projet

bunifichescha la Biosfera fin la fin dal 2024 a las pauras e'ls paur per lur lavur.

5. Co vegn elavurà il fil al prodot fini? Co han nom ils pass da lavur? Chi fa part a quists process da lavur fich vasts?

BS/Scha Raflar, rumper, sgromblar, pettnar, il glin vegn plajà sün bastun, filar e plajar sün l'asp. Ils pass dad elavuraziun demonstrarà la biosfera in occasiun dad üna festa in october ingiò cha la populaziun po perseguitar co cha'ls monchs da la planta vegnan «ruots». Pro'l process d'elavuraziun nu sun las pauras e'ls paur plü involvats, dimpersè els surdan davo la raccolta il glin a la SwissFlax GmbH per l'elavuraziun industrial a o a la Biosfera chi elavura il glin a man, voul dir sün via tradiziunala.

6. Che böts perseguitais vus cun la cultivaziun da glin?

MJ/JAS: Nos böt es da furnir ün prodot da buna qualità e dad augmentar in avegnir la produenziun da glin. I füss bel scha la Tessanda pudess ün di tesser cun nos agen glin üna blusa chi's pudess portar alura d'ürant il far cul fain.

BS/Scha: Recultivar glin in VM.

- Serrar girs local e regionalis
- Mantgnair cugnuschentschas veglias e ramassar experienzas, per etablir in VM üna cultura champestra cun grond potenzial.
- Sensibilisar per l'importanza e la valur dad üna produenziun indigena da fibras in regard sgürezza da provedimaint e protecziun dal clima.

7. Co guard' oura l'avegnir da la cultivaziun da glin in VM?

MJ/JAS: La cultivaziun ha seguond nus sainza dubi potenzial. I's tratta dad üna planta chi vegn bain in nossas otezzas e nos terrain correspuonda a sia pretaisa.

Grondas sfidas sun sgüra l'elavuraziun ulteriura e dumandas regard tecnica da cultivaziun chi pretenda la cumpra da maschinas specialas. La lavur a man es bella e spordscha la pussibilità dad imprender a cugnuscher la cultura. Uschè nun esa però pussibel da prodüer grondas quantitats da glin chi füssan eir rentablas. Id es adüna uschè cha'l grond böt da mincha paura e mincha paur es la producziun da materia primara, chi serva sco mangiativa o sco materia da

basa. Nus eschan be buonder co cha la cultivaziun da glin as sviluppa in avegnir.

- Avegnir (BS/Scha) Augmantaziun da la surfatscha da cultivaziun cun üna qualità adeguata per surtour la raccolta da Swissflax e manar inavo il fil VM a la Tessanda
- Mantegnimaint da l'elavuraziun i'l rom da sportas turisticas ed evenimaints annuals.

BAL DA MASCRAS

LIVE MUSIC - DJ - BAR - PREMIS - SKETCHS - IMPROVISAZIUN

25-02-2023 da las 20.00
sala Tschierv

Entrada fr. 15.00
uffants fin 16 e maschras gratuit

Shuttle: 079 781 39 88

WOLFGAS
DAS BESTE AUS SCHLAGER, ROCK,
PARTYHITS UND VOLKSMUSIK

Maschras fin 23:00
Premiaziun las 00:00

Giuventüna Tschierv

